

БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ ПРЕЗ ТРЕТОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2016 ГОДИНА (ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)

През третото тримесечие на 2016 г. БВП възлиза на 25 336 млн. лв. по текущи цени. Преизчислен в евро, БВП е съответно 12 954 млн. евро, като на човек от населението се падат 1 815 евро. Сезонно изгладените данни показват растеж от 3.4% на БВП през третото тримесечие на 2016 г. в сравнение със съответното тримесечие на предходната година и 0.7% спрямо второто тримесечие на 2016 година.

БВП в стойностен обем, текущи цени

Трето тримесечие на 2016 година

По предварителни данни производеният брутен вътрешен продукт¹ (БВП) през третото тримесечие на 2016 г. възлиза на 25 336 млн. лв. по текущи цени (табл. 1 от приложението). На човек от населението се падат 3 549 лв. от стойностния обем на показателя. При среден за тримесечието валутен курс от 1.75152 лв. за 1 щатски долар БВП възлиза на 14 465 млн. долара и съответно на 2 026 долара на човек от населението. Преизчислена в евро, стойността на БВП възлиза на 12 954 млн. евро, като на човек от населението се падат 1 815 евро.

Създадената от отраслите на националната икономика брутна добавена стойност² през третото тримесечие на 2016 г. възлиза на 21 910 млн. лв. по текущи цени.

През третото тримесечие на 2016 г. относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката намалява равнището си с 0.7 процентни пункта спрямо същото тримесечие на предходната година до 7.3%. Индустриалният сектор увеличава относителния си дял в добавената стойност на икономиката с 1.4 процентни пункта до 28.9%. Относителният дял на добавената стойност, реализирана от дейностите в сферата на услугите, намалява с 0.7 процентни пункта до 63.8%.

¹ **Брутният вътрешен продукт по пазарни цени** е крайният резултат от производствената дейност на резидентните производствени единици. Той може да се дефинира по три начина:

- БВП е сума от брутната добавена стойност, създадена от различните институционални сектори или различните икономически дейности на икономиката, плюс данъците минус субсидиите върху продуктите. БВП е балансова позиция в състава на производствената сметка за националната икономика.

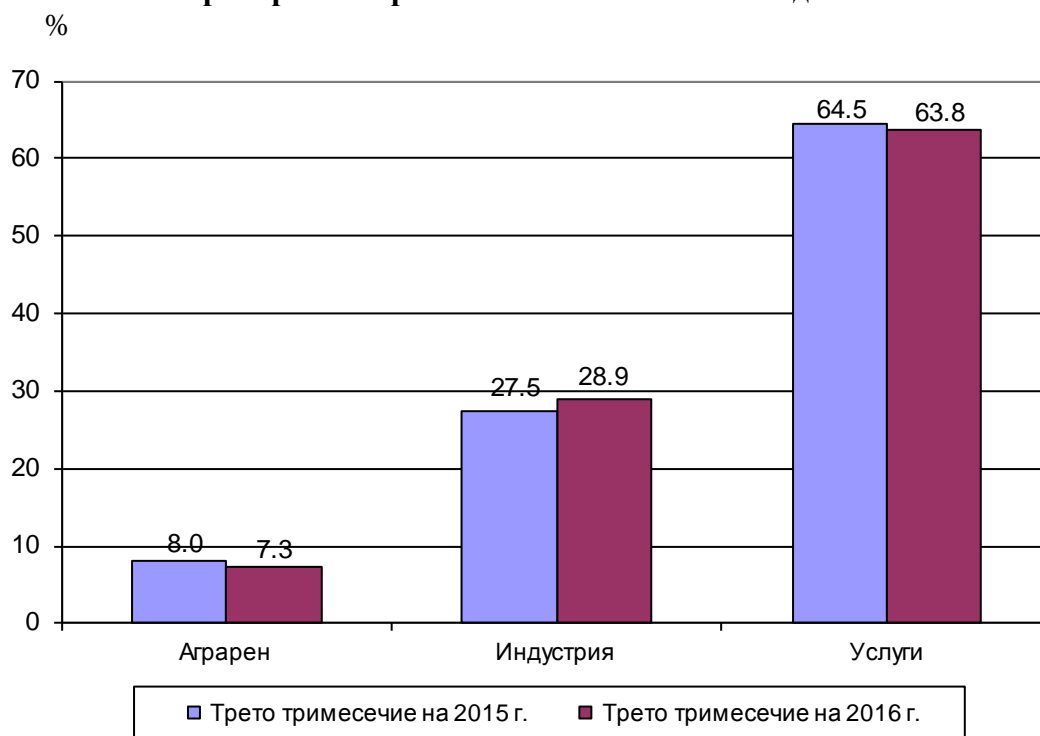
- БВП е сума от категориите крайно използване на продукти и услуги от резидентните институционални единици (фактическо крайно потребление и бруто капиталобразуване) плюс износа на стоки и услуги минус вноса на стоки и услуги.

- БВП е сума от генерираните доходи в състава на сметка „Формиране на дохода“ (компенсация на наетите, данъци върху производството и вноса минус субсидии, брутен опериращ излишък и смесен доход).

² **Брутната добавена стойност (БДС) по базисни цени** е балансираща позиция в състава на производствената сметка, изчислявана като разлика между произведената брутна продукция по базисни цени и междинните производствени разходи по цени на купувач.

Фиг. 1. Относителен дял на brutната добавена стойност по икономически сектори през третото тримесечие на 2015 и 2016 година

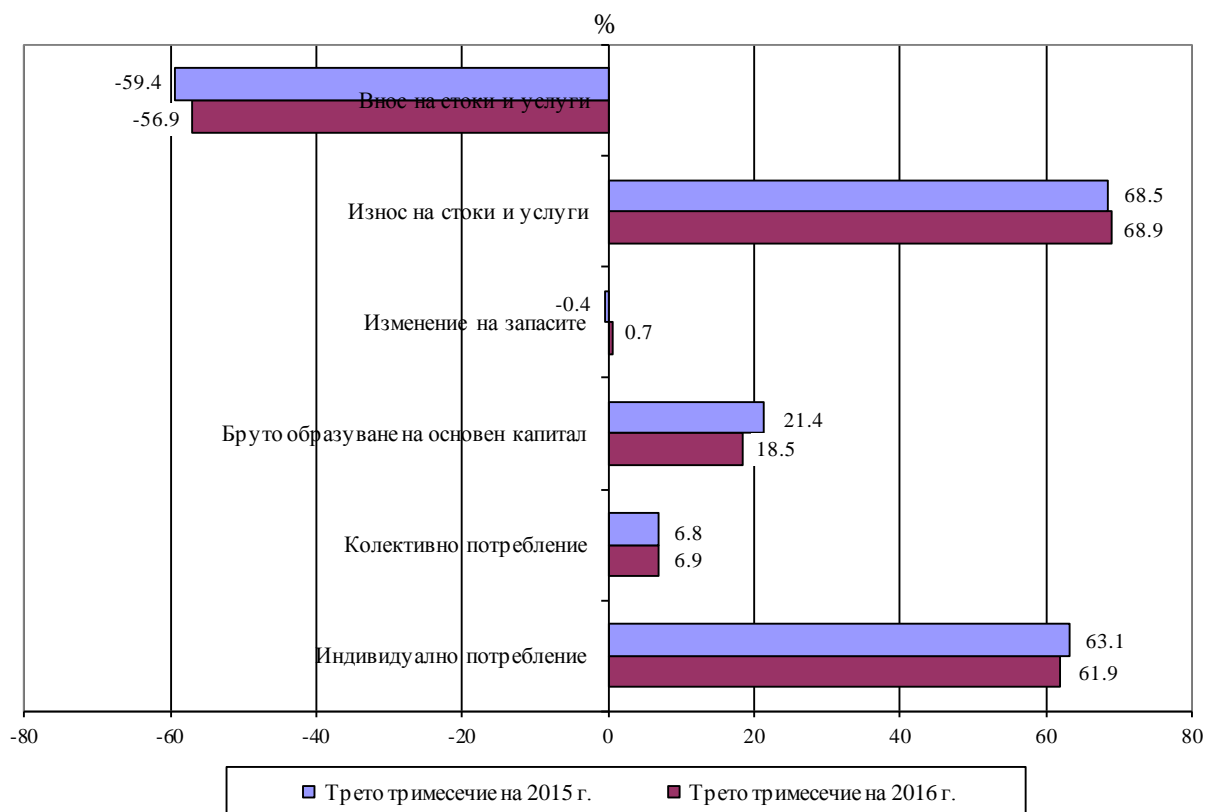
За крайното потребление¹ през третото тримесечие на 2016 г. се изразходват 68.8% от произведения БВП. Инвестициите (бруто образуване в основен капитал²) формират 18.5% от БВП. Външнотърговското салдо от стоки и услуги е положително.

¹ Разходите за крайно потребление включват разходите на резидентните институционални единици (домакинства, нетърговски организации, обслужващи домакинствата, държавно управление) за продукти и услуги, използвани за индивидуално потребление на населението и за колективно потребление на обществото. В съответствие с принципите на националната концепция разходите на домакинствата за индивидуално потребление включват разходи за продукти и услуги на територията на страната и в чужбина.

² Бруто образуването в основен капитал се състои от придобитите минус отписаните дълготрайни активи от резидентните производители през определения отчетен период. Дълготрайните активи могат да бъдат материални и нематериални активи, произведени в процеса на производството или от внос, които се използват многократно в производствения процес за повече от една година.

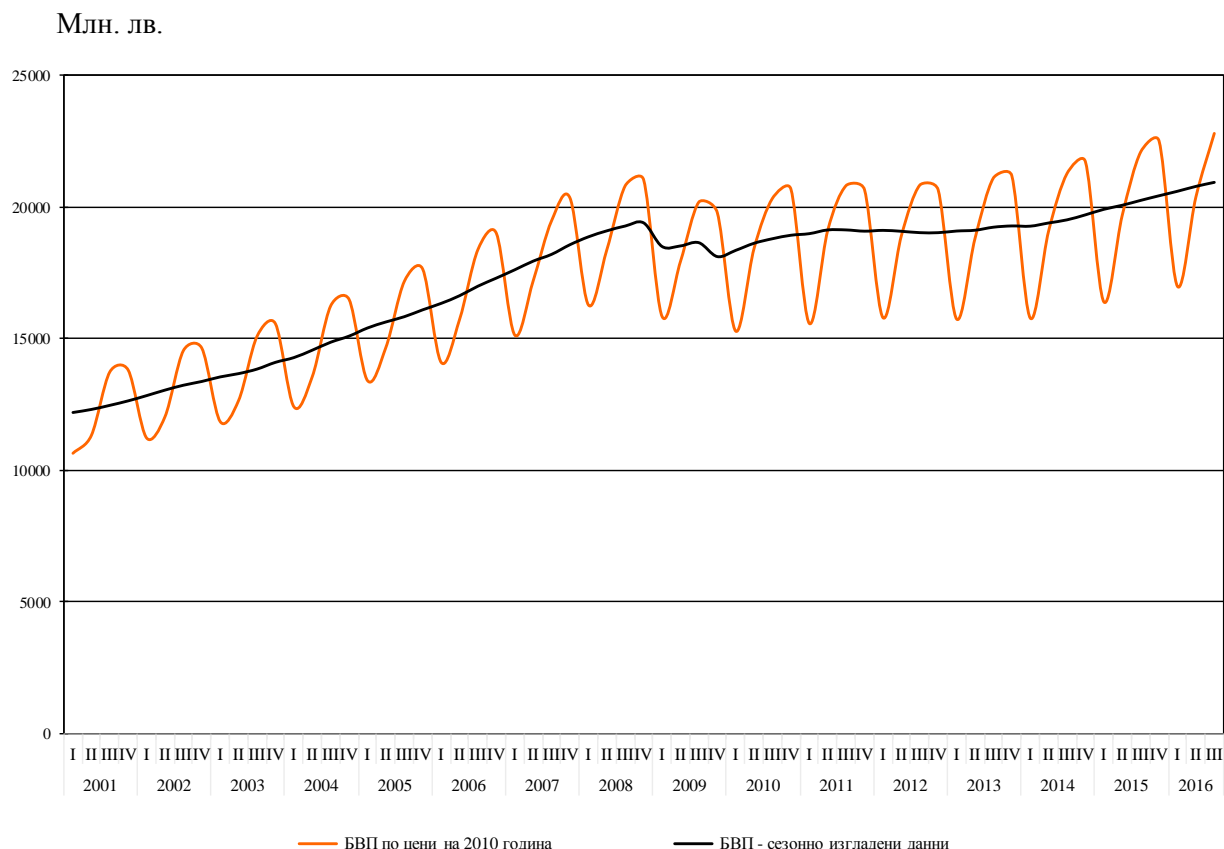

Фиг. 2. Компоненти на използвания БВП през третото тримесечие на 2015 и 2016 година

Фиг. 3. БВП по тримесечия по средногодишни цени на 2010 година

Темп на прираст на БВП, общо и по компоненти

Тримесечни изменения

През третото тримесечие на 2016 г. БВП¹ нараства спрямо второто тримесечие с 0.7% според сезонно изгладените данни (табл. 2 от приложението). Брутната добавена стойност в икономиката нараства с 0.6%.

По предварителни данни за третото тримесечие на 2016 г. крайното потребление нараства с 0.5% спрямо предходното тримесечие, докато бруто образуването в основен капитал намалява с 0.9%. Износът на стоки и услуги увеличава равнището си от предходното тримесечие с 3.0%, а вносът на стоки и услуги нараства с 2.7%.

¹ Сезонното изглаждане на статистическите показатели в НСИ се провежда по хармонизирана европейска методология, описана в „Ръководство на Европейската статистическа система за сезонно изглаждане“. Процедурата се осъществява с помощта на разработения от Евростат софтуерен продукт Demetra+, при което се прилага алгоритъмът TRAMO/SEATS. На сезонно изглаждане се подлагат тримесечните данни за компонентите на БВП по производствения метод и по компоненти на разходите за крайно използване. Прилага се директен метод за сезонно изглаждане, при който агрегираните показатели и техните компоненти се подлагат на самостоятелно изглаждане. В резултат на това е налице неадитивност на сезонно изгладените данни - агрегираните показатели не са равни на сумата от техните компоненти.

Годишни изменения

БВП нараства с 3.4% през третото тримесечие на 2016 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година според сезонно изгладените данни (табл. 2 от приложението).

През третото тримесечие на 2016 г. спрямо същото тримесечие на предходната година брутната добавена стойност се увеличава с 2.4%. Динамиката на брутната добавена стойност се определя от регистрирания растеж във: Култура, спорт и развлечения; други дейности - 7.9%, Създаване и разпространение на информация и творчески продукти, далекосъобщения - 7.3%, Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети, Транспорт, складиране и пощи, Хотелиерство и ресторантьорство - 4.9%, Селско, горско и рибно стопанство - 2.8%, Операции с недвижими имоти - 2.3%, Промисленост - 0.5%, Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности - 0.1%.

По отношение на компонентите на крайното използване принос за регистрирания положителен икономически растеж има крайното потребление с ръст от 0.2%. Износът на стоки и услуги се увеличава с 9.5%, а вносът на стоки и услуги - със 7.5%.

Методологични бележки

Тримесечното изследване на националните икономически сметки за БВП и неговите компоненти се разработва в съответствие с методологическите принципи на Европейската система от национални и регионални сметки в Европейския съюз, приети с Регламент (ЕС) № 549/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 година.

Изследването се провежда регулярно от 1996 година. Динамичните редове от данни по показатели са налични в сайта на НСИ¹.

Резултатите от изследването са предварителни. Те се основават на наличната месечна и тримесечна статистическа и административна информация и се актуализират ежегодно (в срок до 9 месеца след края на отчетната година) с данни от годишните изчерпателни изследвания в областта на икономическата статистика, както и въз основа на актуализирана административна информация.

Изчисленията се основават на прилаганите два независими подхода за оценка: производствен метод и метод на крайното използване. Различията в оценките на показателя по двата метода се посочват като небалансирана сума от страна на крайно използвания БВП.

¹ Вж. www.nsi.bg, Макроикономическа статистика.

Приложение

Таблица 1

Брутен вътрешен продукт за третото тримесечие на 2016 година¹

		Трето тримесечие на 2016 година		
		стойностен обем в текущи цени	относителен дял	
			в БДС	в БВП
		млн. лв.	%	%
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори (2+3+4):	21910	100	86.5
2	Аграрен сектор	1595	7.3	6.3
3	Индустрия	6333	28.9	25.0
4	Услуги	13982	63.8	55.2
5	Корективи	3426		13.5
6	Брутен вътрешен продукт (1+5=7+10+13+16)	25336		100.0
	По елементи на крайното използване:			
7	Крайно потребление (8+9)	17440		68.8
8	Индивидуално	15697		61.9
9	Колективно	1744		6.9
10	Бруто капиталобразуване (11+12)	4859		19.2
11	В основен капитал	4682		18.5
12	Изменение на запасите	177		0.7
13	Външнотърговско салдо (14-15)	3036		12.0
14	Износ на стоки и услуги	17445		68.9
15	Внос на стоки и услуги	14409		56.9
16	Статистическа разлика	0		0.0

¹ Сезонно неизгладени данни.

Таблица 2

Темп на прираст на БВП - общо и по компоненти¹

(Проценти)

		Темп на прираст спрямо предходното тримесечие				Темп на прираст спрямо съответното тримесечие на предходната година			
		IV 2015	I 2016	II 2016	III 2016	IV 2015	I 2016	II 2016	III 2016
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори (2+...+11):	0.2	0.9	0.7	0.6	2.3	2.6	2.6	2.4
2	Селско, горско и рибно стопанство	-3.8	4.4	-0.2	2.6	-11.8	-0.3	0.5	2.8
3	Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	-1.1	1.9	-0.8	0.6	1.8	3.7	0.8	0.5
4	Строителство	0.4	-0.3	-0.9	0.1	3.7	2.5	0.5	-0.7
5	Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	0.9	1.9	1.1	0.8	6.3	6.6	5.9	4.9
6	Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	1.0	2.9	3.5	-0.1	0.6	3.6	7.0	7.3
7	Финансови и застрахователни дейности	0.4	1.3	1.3	-4.2	0.2	0.3	8.6	-1.4
8	Операции с недвижими имоти	0.1	1.2	1.1	0.0	3.0	3.6	3.5	2.3
9	Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	2.0	0.3	-1.5	-0.6	9.1	5.4	1.3	0.1
10	Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа	-0.3	0.0	0.1	0.0	-0.4	-0.3	0.1	-0.2
11	Култура, спорт и развлечения; други дейности; дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление; дейности на екстериториални организации и служби	2.0	2.6	3.6	-0.5	2.0	4.4	7.6	7.9
12	Корективи	2.8	1.8	2.3	0.5	19.2	7.1	8.8	7.7
13	Брутен вътрешен продукт	0.9	0.8	0.9	0.7	3.7	3.4	3.6	3.4
	По елементи на крайното използване:								
14	Крайно потребление	0.7	-1.5	0.5	0.5	5.9	1.3	1.2	0.2
15	Индивидуално	1.0	-1.2	1.0	0.5	5.7	2.1	2.5	1.3
16	Колективно	-0.5	-2.7	1.1	0.6	1.8	-4.1	-2.2	-1.6
17	Бруто капиталобразуване
18	В основен капитал	0.9	-0.4	-1.4	-0.9	4.8	3.7	-0.1	-1.8
19	Изменение на запасите
20	Външнотърговско салдо
21	Износ на стоки и услуги	3.0	1.8	1.4	3.0	2.0	2.5	4.5	9.5
22	Внос на стоки и услуги	3.7	0.5	0.5	2.7	4.6	0.8	2.8	7.5
23	Статистическа разлика

¹ По средногодишни цени на 2010 г., сезонно изгладени данни с корекция в разликите в броя на работните дни, проценти. Темпът на прираст е изчислен въз основа на верижно обвързани оценки на компонентите на БВП по средногодишни цени на 2010 година.